

فصل نهم : شیوه رساله نویسی

- امروزه نوشتن گزارش تحقیقی یا رساله نویسی یک نیاز و ضرورت است. چرا که دانش آموخته گان دانشگاهی باید تبحر و مهارت خود را با نوشتن رساله ی تحقیقی به اثبات برسانند. در این صل شیوه تنظیم رساله را مورد بررسی قرار می دهیم.

- روش های علمی تحقیق شامل موارد زیر است:

- 1- تهیه طرح برای مسئله ای که باید مورد بررسی قرار گیرد.
- 2- گردآوری اطلاعات در باره موضوع تحقیق با استفاده ا منابع معتبر
- 3- نتیجه گیری منطقی از مطالعات و مشاهدات انجام شده و تعمیم نتیجه و بیان پاسخ

مسأله

برای نوشتن تحقیق باید به نکات زیر توجه کرد:

1-انتخاب مسئله یا موضوع مناسب. پژوهشگر باید موضوعی را انتخاب کند که اولاً مشکلی از مشکلات معرفت بشری را بگشاید یا به بهبود زندگی مردم کمک کند. دوم این که پژوهشگر به آن علاقه داشته و امکان بررسی در باره آن موضوع را داشته باشد.

2-سند گزینی: انتخاب اسناد و مآخذ ها که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در باره موضوع نوشته شده است از وظایف مهم دانشجوی پژوهشگر است. پژوهنده باید به کمک کتابنامه ها فهرستی از نام سندهای مهم را فراهم کند و با توجه به اهمیت آنها در کار پژوهش از آنها کمک بگیرد و در پایان نامه خود به آنها اشاره کند. سند آوری در پژوهش به شیوه های زیر می باشد.

الف: پانویسی یا ذیل نویسی اهمیت بسیار دارد. اگر مطلبی عیناً از سندی نقل شده باید آن را داخل گیومه قرار داد و شماره ای پس از بستن گیومه آورد و همان شماره را در پانویست ذکر کرد و پس از شماره نام مولف نام سند و شماره جلد و صفحه را نوشت ولی اگر مطلب عیناً نقل نشده ولی محتوای آن از سندی گرفته شده باز هم به همان ترتیب باید مآخذ سند را با ذکر جلد و صفحه معرفی کرد.

3-نقادی: پژوهشگر باید نکته هایی از منابع دیگر دریافته و به کمک تجربه و دقت نظر خود به نقد آثار مطالعه بپردازد.

4-نتیجه گیری: پژوهش گر در این مرحله با بررسی مطالب نوشته شده و بازنگری باید نتیجه را به نحو مطلوب حاصل نماید.

شیوه تنظیم مطالب پژوهش نامه:

1-عنوان: در نخستین صفحه ویژگی های کلی رساله یعنی عنوان پژوهش نام نویسنده و محل و تاریخ نوشتن آن با حروف نسبتاً درشت ذکر میشود.

2-سرآغاز: در این صفحه پژوهشگر به جریان کلی تحقیق خود اشاره کرده و از استادان رهنمای خود شکر می کند.

3- فهرست فصل ها: در این صفحه ترتیب فصل و عنوان آن در سمت راست سطر و شماره صفحه آغاز و انجام فصل در سمت چپ سطر ذکر می شود.

4-فهرست پیکرها: اگر پژوهش دارای تصویر، نمودار، نقشه، جدول و ... باشد فهرست آنها پس از فهرست می آید.

5-مقدمه: مقدمه یعنی دریچه ای که دور نمای پژوهش را به خواننده نشان می دهد و او را بری مطالعه ی آن آماده می سازد ومشتمل است بر شرحی اجمالی درباره ی موضوع پژوهش ، اطلاعاتی درباره ی پژوهش هایی که قبلاً دراین موضوع انجام شده وروش های جدیدی که در پژوهش به کار رفته است .

6-متن: متن پژوهش خود بر دو بخش است:

بخش اول: نخستین فصلهای رساله را تشکیل می دهد و مشتمل است بر تحلیل دقیق مسائل مورد بحث ، بیان سیر تاریخی و اهمیت مسأله ، نقد پژوهش های پیشین در آن باره، نکته های مثبت و منفی آن پژوهش ها و تشریح روش ها و ملاک ها و مأخذ های پژوهش موجود.

بخش دوم: مشتمل بر فصل هایی است که جریان پژوهش موجود و یافته های تجربی و استدلالی و نتیجه ها و کاستی های پژوهش را عرضه می کند. معمولاً در آخرین فصل این بخش ، خلاصه ی همه فصل ها آورده می شود این خلاصه شامل چهار نکته ی اصلی است :

الف) جریان پژوهش به اختصار و بدون ذکر تجربه ها و استدلال ها

ب) نکته های مثبت و نتیجه بخش پژوهش موجود با فروتنی عالمانه

ج) نکته های منفی و مسأله های ناگشوده و بر جامانده در پژوهش موجود

د) راهنمایی خوانندگان برای دنبال کردن پژوهش موجود و حل مسأله های ناگشوده

در این بخش معادله ها و فرمول ها باید در سطرهای مستقل قرار گیرند. نکته هایی که از سخنان یا نوشته های دیگران در متن پژوهشنامه نقل می شود باید با علامت «گیومه» مشخص گردد

7-پیوست ها :سندها ،گزارش هایا نقشه ها وجدولها و یا توضیحاتی که در متن پژوهشنامه نگنجد به عنوان «پیوست » پس از متن می آید .

8-کتابنامه:پس از پیوست ها کتابنامه می آید، یعنی مشخصات کامل کتاب ها و مقاله هایی که از آنها در پژوهش استفاده شده به ترتیب «نام خانوادگی،نام»«سال انتشار»«نام کتاب یامقاله»«نام انتشارات» می آید.

9-واژه نامه :در این قسمت واژه های تخصصی ویا واژه های جدیدی که تازگی دارند به ترتیب الفبایی می آیند .

10-موضوع نامه : در رساله های بزرگ ،موضوعاتی که در متن آمده به ترتیب الفبا طبقه بندی ودر صفحات بعد از واژه نامه ذکر می شود .

11-نام نامه :در رساله های بزرگ اسم های خاصی که در متن ذکر شده به ترتیب الفبا طبقه بندی شده وبعد از موضوع نامه ذکر می شود .

ہوا الرحمن کریم

قد وقت ارشاد دل کاری کند

بس خالبت کہ ازین حاصل اوقات بریم

شعر: حافظ شیرازی

دی: پیکر اوسیدہ مقادش

خط: حسن امین گران